

บทที่ 5

บทสรุป

วรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องคือบทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* ของฌอง ก็อกโต บทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ของเทเนนสซี วิลเลียมส์ นวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* ของไวล ชอยอินกา นวนิยายเรื่อง *Orfe* ของ ซินเทีย วอยท์ และนวนิยายเรื่อง *The Ground beneath Her Feet* ของซัลมาน รูซดี ต่างได้รับอิทธิพลจากตำนานออร์เฟอุส ผู้แต่งได้เปลี่ยนแปลงรายละเอียดต่างๆ เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉากให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องที่ตนต้องการนำเสนอ รวมทั้งแสดงทัศนคติและบริบททางสังคมในยุคสมัยของตนไว้ในบทประพันธ์

วรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องสะท้อนอิทธิพลของตำนานออร์เฟอุสโดยพิจารณาได้จากการตั้งชื่อบทประพันธ์และชื่อตัวละคร เรื่องราวออร์เฟอุสในตำนานที่ปรากฏในวรรณกรรมฉากและเหตุการณ์ที่บรรยายถึงสภาพจิตใจของตัวละคร บทประพันธ์ที่ผู้แต่งยังคงใช้ชื่อตำนานปรากฏอยู่ได้แก่บทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* บทละครเรื่อง *Orpheus Descending* และนวนิยายเรื่อง *Orfe* ส่วนวรรณกรรมที่อาศัยเค้าโครงจากตำนานได้แก่ นวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* และนวนิยายเรื่อง *The Ground beneath Her Feet* การตั้งชื่อตัวละครก็เช่นกัน บางเรื่องผู้แต่งยังคงไว้ตามชื่อตำนานเช่นออร์เฟและออร์เฟอุสในบทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* ออร์เฟในนวนิยายเรื่อง *Orfe* บางเรื่องก็เปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยเช่นออเฟียในนวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* และออร์มูสในนวนิยายเรื่อง *The Ground beneath Her Feet* และเปลี่ยนแปลงไปจนไม่เหลือเค้าของชื่อเดิมเช่นวาลในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* หลังจากการศึกษาพบว่าวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องนำเค้าเรื่องหลักของตำนานออร์เฟอุสมากล่าวถึงซ้ำกันได้แก่ ความสามารถทางด้านดนตรีของออร์เฟอุส การตายของยูริดีสภายหลังจากการแต่งงาน การสูญเสียหญิงคนรักและพยายามนำกลับมาจากดินแดนแห่งความตาย และการเสียชีวิตของออร์เฟอุสด้วยฝีมือของผู้หญิงกลุ่มหนึ่ง นอกจากนั้นตำนานออร์เฟอุสยังเกี่ยวข้องกับตำนานโลกใต้พิภพเนื่องจากออร์เฟอุสต้องลงไปตามหาคนรักที่อยู่ในนรก วรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องจึงนำเสนอฉากที่สื่อถึงดินแดนโลกใต้พิภพที่แตกต่างกันไปได้แก่ อาคารบ้านเรือน ร้านค้า และคุก ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์กับสภาพจิตใจของตัวละคร

ผู้แต่งวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องเลือกนำเรื่องราวการลงไปตามหาคนรักในนรกแต่ไม่สามารถช่วยกลับมาได้สำเร็จมาดัดแปลงให้มีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป เรื่องราวการตามหาคนรักมีความสำคัญเนื่องจากเป็นที่มาแห่งโคกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นในเรื่อง การเปลี่ยนแปลงตำนานก็เพื่อให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องของผู้แต่งต้องการ แก่นเรื่องมีอิทธิพลต่อความหลากหลายของการนำตำนานมาใช้ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้พิจารณาได้จากเหตุการณ์ ตัวละคร และฉากที่เปลี่ยนไป ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยออร์เฟอในบทละครเรื่อง *Orphée* ให้เป็นคนที่เอาแต่ใจตนเอง ชอบเอาชนะ เชื้อมั่นในตนเองเป็นหลัก และบทบาทของการเป็นกวีมีส่วนสำคัญที่ทำให้ออร์เฟอมีความแตกต่างจากคนทั่วไป การเปลี่ยนแปลงนี้เพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องความรักในบทกวีและการยึดมั่นในตนเอง ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยของตัวละครออร์เฟอในบทภาพยนตร์ให้มีความเชื่อที่แตกต่างจากคนอื่น ยอมทำทุกอย่างเพื่อแสวงหาแนวทางการสร้างงานศิลปะ การดัดแปลงนี้เพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องความตายและแรงบันดาลใจ และแก่นเรื่องความรักที่เสียสละซึ่งพบในตัวละคร ยูริติส เออร์เตบิส และปรีนเซส เป็นแก่นเรื่องความรักเหมือนกับในตำนาน ในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ผู้แต่งสร้างตัวละครหลักทั้ง 4 ตัวได้แก่ วาล เลดี วี และคาร์อล ซึ่งเป็นตัวละครที่นำมาจากตำนานแล้วเพิ่มบทบาทให้มากขึ้น ตัวละครทั้งสี่มีลักษณะนิสัยคล้ายกันคือพยายามจะติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ทุกคนล้วนใช้ชีวิตอยู่ตามลำพัง ผังใจในอดีตที่เป็นทุกข์ แต่พยายามแสดงให้คนอื่นรู้ว่าตนยังมีชีวิตอยู่ในสังคม ในนวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* และ *Orfe* ตัวละครเอกออร์เฟอและออร์เฟอีนมีความมุ่งมั่น และกล้าหาญที่ตามลงไปหาคนรักในสถานที่ที่มีอันตรายซึ่งสามารถเทียบได้กับนรก ผู้แต่งสร้างตัวละครออร์เฟอและออร์เฟอีนในนวนิยายทั้ง 2 เรื่อง เพื่อให้เป็นตัวแทนของผู้ที่มีความมุ่งมั่นและกล้าหาญที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาเพื่อสนับสนุนแนวคิดเรื่องการต่อต้านอำนาจเผด็จการ และแก่นเรื่องความรัก เช่นเดียวกับออร์มุส ในนวนิยายเรื่อง *The Ground Beneath Her Feet* ที่ลงไปตามหาวินาในนรกซึ่งก็คือภาพจินตนาการของเขาเองซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิดเรื่องความจริงและการสร้างความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม

การศึกษาภูมิหลังรวมทั้งบริบททางสังคมของผู้แต่งก็เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจการนำตำนานมาใช้มากยิ่งขึ้น จากการศึกษาพบว่าวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องสะท้อนให้เห็นถึงภูมิหลังของผู้แต่งทั้ง 5 คนคือ ฉอง ก๊กโกโต เทนเนสซี วิลเลียมส์ ซินเทีย วอยท์ ไวล ซอยอินกา และซัลมาน รูซดี ภูมิหลังของผู้แต่งมีส่วนสัมพันธ์กับบริบททางสังคมซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นสภาพสังคมและสภาพการเมืองการปกครอง สภาพสังคมได้แก่การตื่นตัวของ การสร้างงานศิลปะรูปแบบใหม่ในฝรั่งเศสในบทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* ความรู้สึกแปลกแยกในสังคมทางใต้

ของสหรัฐอเมริกาในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในนวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* และในเรื่อง *The Ground Beneath Her Feet* ปัญหายาเสพติดในสังคมอเมริกันในนวนิยายเรื่อง *Orfe* การเปลี่ยนแปลงสถานภาพของผู้หญิงในสังคมในนวนิยายเรื่อง *The Ground Beneath Her Feet* สภาพการเมืองการปกครองได้แก่การใช้ความรุนแรงในสังคมในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* การต่อต้านอำนาจเผด็จการของผู้มีอำนาจในสังคมในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* และในนวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* เหตุการณ์จลาจลในไนจีเรียในนวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* ความวุ่นวายทางการเมืองในอินเดียภายหลังได้รับเอกราช และการต่อต้านการเผยแพร่ลัทธิจักรวรรดินิยมในนวนิยายเรื่อง *The Ground Beneath Her Feet*

ผลจากการศึกษาวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องซึ่งได้รับอิทธิพลจากตำนานออร์เฟอุส สันนิษฐานสมมติฐานที่ตั้งไว้เกี่ยวกับความหลากหลายของตำนานออร์เฟอุสที่ถูกนำมาเล่าใหม่ในรูปแบบของวรรณกรรมสมัยใหม่เช่นบทละครและนวนิยายรวมทั้งบทภาพยนตร์ ตำนานถูกนำมาใช้ในยุคสมัยหลังตามแต่จุดประสงค์ของผู้แต่งแต่ละคนในแต่ละสมัย แสดงให้เห็นว่าตำนานเป็นเรื่องที่เป็นสากลและนักประพันธ์ยังให้ความสำคัญกับตำนานซึ่งทำให้ตำนานจะยังคงความสำคัญในวรรณกรรมต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย